

Höstsådda arealer 2016

JO0110

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik	3
A.11	Statistikanvändning	3
A.12	Uppläggning och genomförande	4
A.13	Internationell rapportering	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B	Kvalitetsdeklaration	4
B.0	Inledning	4
B.1	Innehåll	4
1.1	Statistiska målstorheter	4
1.1.1	Objekt och population	4
1.1.2	Variabler	4
1.1.3	Statistiska mått	4
1.1.4	Redovisningsgrupper	5
1.1.5	Referenstider	5
1.2	Fullständighet	5
B.2	Tillförlitlighet	5
2.1	Tillförlitlighet totalt	5
2.2	Osäkerhetskällor	5
2.2.1	Urval	5
2.2.2	Ramtäckning	6
2.2.3	Mätning	6
2.2.4	Svarsbortfall	6
2.2.5	Bearbetning	6
2.2.6	Modellantaganden	6
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	7

B.3	Aktualitet	7
3.1	Frekvens	7
3.2	Framställningstid	7
3.3	Punktlighet	7
B.4	Jämförbarhet och sam användbarhet.....	7
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	7
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	7
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	7
B.5	Tillgänglighet och förståelighet	8
5.1	Spridningsformer.....	8
5.2	Presentation	8
5.3	Dokumentation	8
5.4	Tillgång till primärmaterial	8
5.5	Upplysningstjänster	8

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Jord- och skogsbruk, fiske

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Jordbrukets struktur

A.3 SOS-klassificering

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Jordbruksverket
Postadress: 551 82 Jönköping
Besöksadress: Vallgatan 8
Kontaktperson: Ann-Marie Karlsson
Telefon: 036 - 15 59 33
Telefax: 036 - 34 01 96
E-post: ann-marie.karlsson@jordbruksverket.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Enheten för lantbruksstatistik
701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Gerda Ländell

Telefon: 010 - 479 68 07
Telefax 010 - 479 70 87
E-post: gerda.landell@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Arbete med framtagning av gallringsföreskrifter pågår.

A.9 EU-reglering

Inom EU regleras merparten av denna statistik genom Europaparlamentets och Rådets förordning (EEG) nr 543/2009 av den 18 juni 2009 om skördestatistik samt kommissionens delegerade förordning 2015/1557 av den 13 juli 2015 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 543/2009 om skördestatistik.

A.10 Syfte och historik

Sedan 1968 har uppgifter om höstsådda arealer årligen insamlats i anslutning till skördestatistiken. Informationen är en tidig prognos av kommande års arealer (och även skördar) av höstvet, höstråg, höstrågvete, höstkorn samt höstraps och höstrybs. Detta även om arealer utvintrar och omfattningen av utvintringen varierar mycket mellan olika år. Informationen är värdefull även för planering av åtgång av utsäde och gödselmedel vid kommande vårsådd. Från och med 2005 görs en särskild insamling av höstsådda arealer som är avsedda att odlas ekologiskt.

A.11 Statistikanvändning

Statistikens användare är främst:

Jordbruksverket: Marknadsbevakning, uppföljning på miljöområdet, beredskapsplanering, underlag för jordbrukspolitiska bedömningar.

Lantbruksuniversitet, lantbruksskolor: Rådgivning, forskning, försök, undervisning, förädling, underlag för kalkyler med mera.

Övrig användning: Uppgifterna ingår som en del i den allmänna information som den officiella statistiken ska täcka in. Användare här är bland annat

massmedia och allmänhet.

A.12 Uppläggnings och genomförande

Datainsamlingen sker genom att jordbrukarna lämnar sina uppgifter på ett frågeformulär på webben eller genom telefonintervjuer utförda av SCB:s intervjuare. I månadsskiftet september/oktober får uttagna jordbruksföretag ett brev med personliga inloggningsuppgifter till en egen internetsida. Jordbrukare som inte svarar via internet kontaktas per telefon. Uppgifter om årets höstsådda arealer av spannmåls- och oljeväxtgrödor samlas in i anslutning till uppgiftsinsamlingen om skördeutfallet.

A.13 Internationell rapportering

Rapportering till Eurostat sker årligen. Se även under A.9.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Det är inga planerade förändringar inför 2017 års undersökning.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Denna statistik redovisar 2016 års höstsådda arealer, både för riket totalt och med regional uppdelning. Statistiken är baserad på uppgiftsinsamling från ett urval av lantbruksföretag.

B.1 Innehåll

Undersökningen genomförs varje höst och omfattar landets samtliga ettåriga grödor som sås på hösten.

1.1 Statistiska målstorheter

- Höstsådda arealer 2016

1.1.1 Objekt och population

Målpopulationen utgörs av jordbruksföretag med odling av undersökningsgrödorna hösten 2016 och som detta år har mer än 5,0 hektar åkermark. Med jordbruksföretag avses en inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

1.1.2 Variabler

- Höstsådd areal (hektar)

1.1.3 Statistiska mått

- Statistiken utgörs av skattningar av typen *totaler* (höstsådda arealer).

1.1.4 Redovisningsgrupper

Grödinndelning:

Spannmål: höstvetete (inklusive höstdinkel), höstdinkel, höstråg, höstkorn och höstrågvete

Oljeväxter: höstraps och höstrybs

Områdesindelning:

Län, produktionsområden och hela riket

1.1.5 Referenstider

Hösten aktuellt år

1.2 Fullständighet

Undersökningen beskriver höstsådda arealer, med de begränsningar urvalet av objekt (jordbruksföretag) och vald metod sätter.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

I denna undersökning förekommer urvalsfel, täckningsfel, mätfel och bortfallsfel. Av dessa fel torde i första hand urvalsfelen men till viss del även mätfelen påverka tillförlitligheten i statistiken. Tillförlitligheten mäts kvantitativt enbart genom redovisning av precisionen (relativa medelfelet) i skattningarna, vilket främst avspeglar urvalsfel och effekten av andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom bortfallsfel eller mätfel.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Som urvalsram används Jordbruksverkets administrativa register för areal-baserade stöd. Från detta register hämtas ett urval av jordbruksföretag för att ingå i uppgiftsinsamlingen. Rampopulationen utgörs av jordbruksföretag med mer än 5,0 hektar åkermark. Från och med 2002 års undersökning används det aktuella årets uppgifter om jordbruksföretag och grödarealer som underlag för urvalet. Under 2016 uttogs totalt 4 397 jordbruksföretag till undersökningen av skördens storlek. De uttagna företagen är fördelade på 101 skördeområden (SKO) av rikets samtliga 106 SKO. Undantag gjordes för fem fjällbygdsområden där praktiskt taget ingen odling av spannmål, trindsäd eller oljeväxter förekommer. Urvalet är draget som ett stratifierat pareto π ps-urval med SKO som strata.

Varje företags urvalssannolikhet beror på företagets areal av undersökningsgrödorna samt grödfördelningen. Stor areal av de aktuella undersökningsgrödorna ger ökad sannolikhet att komma med i undersökningen.

I undersökningen av höstsådda arealer används ett delurval av det urval som används vid undersökningen av skördens storlek. Intervjun gällande höstsådden omfattar endast företag i Götaland, Svealand samt Gävleborgs län. De fyra nord-

ligaste länen har uteslutits därför att höstsådd där endast förekommer i obetydlig omfattning. År 2016 utvaldes 4 007 jordbruksföretag för undersökningen av höstsådd. Urvalet för ekologisk höstsådd bestod av 1 688 företag.

2.2.2 Ramtäckning

Urvalsramen utgörs av företag från Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd. Nystartade företag utgör undertäckning och företag som upphört eller inte odlar någon av grödorna utgör övertäckning. Från och med 2001 års undersökning används årets aktuella uppgifter om jordbruksföretagens arealer som underlag för urvalet. Detta medför att undertäckningen minskats till en marginell nivå.

Arealer vid jordbruksföretag som inte ansöker om arealbaserade stöd, och därmed inte ingår i registret, bedöms för de aktuella undersökningsgrödorna vara av liten betydelse.

2.2.3 Mätning

Uppgifterna samlas in via internet både i de fall då jordbrukarna lämnar sina skördeuppgifter direkt till SCB och då motsvarande uppgifter hämtas in genom telefonintervjuer. För att lantbrukarna ska känna trygghet vid uppgiftslämnandet och för att minska risken för missförstånd används intervjuare som har lantbrukserfarenhet. Dessa intervjuare kan också bedöma om uppgifterna är rimliga och reda ut eventuella oklarheter direkt med uppgiftslämnarna. Webbsystemet innehåller dessutom olika kontroller för att undvika misstag möjligaste mån. Uppgiftslämnarfel och eventuella intervjuareffekter kan inte kvantifieras. Mätinstrumentet finns återgivet i en så kallad Fördjupad dokumentation av statistiken. Den finns publicerad på Jordbruksverkets webbplats under ”Mer om statistiken, arealer”.

2.2.4 Svartsbortfall

Vid beräkningen hanteras bortfallet genom att uppräknings görs inom skördeområde. Sålunda antas bortfallet ha samma fördelning och förväntade medelvärde som det bearbetade materialet inom varje skördeområde. Bortfallet är tämligen litet och har vid kontroll visat sig vara förhållandevis jämnt fördelat mellan olika typer av jordbruksföretag. Det bedöms inte leda till några systematiska fel.

2.2.5 Bearbetning

Uppgifterna granskas vid SCB. I samband med bearbetning av uppgifterna görs manuella och maskinella kontroller. Vid behov tas förnyad kontakt med uppgiftslämnarna. Säkerheten i bearbetningsprocessen bedöms vara god.

För län, produktionsområden och riket görs skattningar utifrån det underlag som finns tillgängligt inom respektive region. De redovisade uppgifterna för riket är således inte en summa av beräkningsresultaten för länen eller produktionsområdena utan utgör en egen skattning.

2.2.6 Modellantaganden

Arealen höstsådd antas utgöra samma genomsnittliga andel av total spannmålsareal inom svartsbortfallet som bland övriga urvalsenheter. Med det aktuella

svarsbortfallet torde detta påverka resultatet i endast liten grad.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

I statistiska undersökningar som grundar sig på urval är urvalsfelet en väsentlig felkälla. Osäkerheten anges som medelfel. I medelfelet ingår även effekten av andra slumpmässiga fel. Medelfelet anges i procent och visar urvalsfelets storlek i förhållande till det skattade värdet. För en skattad areal på exempelvis 50 000 hektar och ett medelfel på 3,0 % kan man med liten felrisk (5 %) säga att intervallet $50\,000 \pm 2 \times 1\,500$ (det vill säga 47 000–53 000 hektar) innesluter den verkliga arealen.

För att resultat ska redovisas krävs att det finns minst 10 observationer för grödan och att medelfelet är högst 35 %.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen om höstsådda arealer genomförs och publiceras årligen.

3.2 Framställningstid

Resultaten publiceras vid månadsskiftet november/december, 1 till 2 månader efter avslutad höstsådd.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik. Vissa mindre avvikelser kan förekomma beroende på att sådden ibland försenas till följd av årsmånen.

Höstsådda arealer 2016 publicerades den 30 november 2016 (JO 18 SM 1601).

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningar om höstsådda arealer har genomförts och publicerats årligen av SCB och Jordbruksverket. Jämförbarheten mellan åren är god. Den länssammanslagning som skett (Skåne 1997, Västra Götalands län 1998) medför dock försämrad jämförbarhet mellan år för berörda län.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Höstsådda grödor utsätts under vinter och vår för väderlekens påfrestningar. Grödor som tar stor skada eller utvintrar helt körs i regel upp på våren. Oftast sker då omsådd med annan gröda. Utvintringens omfattning varierar avsevärt mellan olika år och olika delar av riket. Grödarealer som redovisas efterföljande år och som grundar sig på uppgifter från Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd är därför i allmänhet lägre än vad de höstsådda arealerna visar.

4.3 Sam användbarhet med annan statistik

Urvalsramen används också för ett flertal andra undersökningar. Definitionen av

jordbruksföretag är gängse, liksom indelningen i grödor och regioner. God sam- användbarhet med annan jordbruksstatistik torde föreligga.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Höstsådda arealer publiceras årligen i Statistiska meddelanden (JO 18 SM) och genom Statistiknyheter. Publiceringen sker på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Ta del av statistiken och på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske. De som önskar erhålla Statistiska meddelanden med jordbruksstatistik i pdf-format per e-post i samband med publiceringen kan anmäla det till statistik@jordbruksverket.se.

5.2 Presentation

Resultaten presenteras i form av tabeller, diagram och kommenterande text.

5.3 Dokumentation

Dokumentation sker i Statistiska meddelanden, serie JO 18 och i denna Beskrivning av statistiken. Dessutom finns en så kallad Fördjupad dokumentation av statistiken. Den finns publicerad på Jordbruksverkets webbplats under ”Mer om statistiken, arealer”.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärdata som ej har gallrats finns arkiverat vid Riksarkivet eller för senare år sparad vid SCB i avvaktan på arkivering eller gallring.

5.5 Upplysningstjänster

Vid frågor om statistiken kontaktas SCB:

Gerda Ländell, tfn 010-479 68 07, e-post gerda.landell@scb.se